

ZATWIERDZAM

Sekretarz Stanu Anna Gembicka

Warszawa, dn.01.08.2021 r.

Protokół z posiedzenia Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w dniu 17 czerwca 2021 r.

17 czerwca 2021 r. odbyło się posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (KM PROW 2014-2020), któremu przewodniczyła Pani Anna Gembicka, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), Przewodnicząca Komitetu.

I. Przyjęcie porządku obrad.

Pani Minister Anna Gembicka rozpoczęła czternaste posiedzenie KM PROW 2014-2020, informując, że ze względu na trwające obostrzenia wynikające z trwającego w kraju stanu epidemii posiedzenie, podobnie jak poprzednie, prowadzone będzie w formie wideokonferencji z wykorzystaniem aplikacji ZOOM oraz że spotkanie będzie nagrywane, w celu wiernego odzwierciedlenia dyskusji i przygotowania protokołu ze spotkania.

Pani Minister Anna Gembicka poinformowała, że posiedzenie KM PROW 2014-2020, poświęcone jest w głównej mierze omówieniu i przyjęciu Sprawozdania rocznego z wdrażania PROW 2014-2020 za rok 2020. Przedstawione zostaną również informacje nt. aktualnego stanu wdrażania programu, a także informacje dot. stanu prac nad Planem Strategicznym WPR na lata 2023-2027.

Przed przyjęciem porządku obrad zostało potwierdzone kworum niezbędne do prowadzenia i procedowania uchwał KM PROW 2014-2020.

Porządek obrad Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w dniu 17 czerwca 2021 r.

1. 9.00 – 9.10 – Przyjęcie porządku obrad.
2. 9.10 – 9.40 – Podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia Roczного sprawozdania z wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2020.
3. 9.40 – 10.10 – Przedstawienie informacji na temat stanu realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
4. 10.10 – 11.10 – Przedstawienie informacji o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej.
5. 11.10 – 11.30 – Sprawy różne.

Porządek obrad został przyjęty jednogłośnie.

- II. Podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia Roczno sprawozdania z wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2020.

Uchwała nr 214 z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia Roczno sprawozdania z wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2020.

Pan Paweł Ściański, zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej, zaprezentował informacje dot. Roczno sprawozdania z wdrażania PROW 2014-2020 za rok 2020 (prezentacja została przekazana członkom KM PROW 2014-2020 po posiedzeniu). Poinformował o podstawach prawnych oraz zaznaczył, że Instytucja Zarządzająca musi do dnia 30 czerwca br. przekazać do Komisji Europejskiej (KE) Sprawozdanie roczne, zatwierdzone przez KM PROW 2014-2020. Dodatkowo w sposób syntetyczny zostały zaprezentowane informacje zawarte w przedmiotowym dokumencie oraz efekty realizacji programu.

Pan Paweł Ściański odniósł się również do uwag zgłoszonych do Sprawozdania rocznego przez przedstawicieli KE przed posiedzeniem KM PROW 2014-2020.

Wyjaśnione zostały kwestie dot. niskiego poziomu osiągnięcia celów szczegółowych PROW 2014-2020 dla niektórych wskaźników priorytetu 1., wskazano, że na ich realizację wpływają działania M01 „Transfer wiedzy i działalność informacyjna”, M02 „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw” i M16 „Współpraca” (cele szczegółowe 1A, 1B i 1C), wskaźnika dla celu szczegółowego 4A, który dot. nowego instrumentu wsparcia tj. poddziałania 8.5 „Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska”, a także wskaźnika dot. miejsc pracy utworzonych w ramach projektów objętych wsparciem (cel szczegółowy 6A), odnoszącego się do poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”.

W trakcie opiniowania dokumentu KE poprosiła również o wyjaśnienie, dlaczego jeden z rozdziałów Sprawozdania rocznego dot. zakończonych badań ewaluacyjnych nie został wypełniony. Poinformowano, że w 2020 r., w ramach planu ewaluacyjnego, nie zakończono żadnych badań. W Sprawozdaniu podano informacje dot. Oceny ex ante Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027, która jest w trakcie realizacji.

Przedstawiciele KE poprosili także o dodatkowe wyjaśnienia w odniesieniu do instrumentów finansowych wdrażanych w ramach PROW 2014-2020. Poinformowano, że stosowne zmiany w Sprawozdaniu rocznym zostaną dokonane i wprowadzone do tego dokumentu w uzgodnieniu z KE.

Przed posiedzeniem KM PROW 2014-2020 wpłynęła również uwaga zgłoszona przez Pana Piotra Białego, członka KM PROW 2014-2020, przedstawiciela Ministra Finansów, dot. ona kwestii odpowiedniego odzwierciedlenia zmian związanych z rozporządzeniem akredytacyjnym dla działania M14 „Dobrostan zwierząt”. Uwaga ta została przyjęta przez MRiRW i odpowiednie zapisy zostały wprowadzone do Sprawozdania rocznego.

Po przedstawieniu prezentacji została otwarta dyskusja.

Przedstawiciele KE zwrócili uwagę na wysoki poziom odrzuconych wniosków o przyznanie pomocy w ramach niektórych instrumentów wsparcia PROW 2014-2020 oraz zwrócili się z pytaniem dot. roli doradztwa rolniczego w tej kwestii oraz sposobu unikania tego typu sytuacji w przyszłości. Pan Paweł Ściański poinformował o działaniach informacyjno – szkoleniowych prowadzonych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), które dot. m.in. przygotowania wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność oraz zasad przyznawania i wypłaty pomocy, w tym w celu uniknięcia najczęściej popełnianych błędów w dokumentacji aplikacyjnej. Przedstawił również informację nt. działań szkoleniowych prowadzonych przez Centrum Doradztwa Rolniczego (CDR) w Brwinowie wspólnie z ARiMR, które miały na celu wyeliminowanie błędów na etapie przygotowania wniosków.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel KE, podziękował za prezentację dot. Sprawozdania rocznego oraz za wyjaśnienia dot. odrzuconych wniosków. Poinformował również, że KE po oficjalnym przekazaniu Sprawozdania przez Polskę przeprowadzi wewnętrzne konsultacje tego dokumentu.

Dodatkowo, Pani Dorota Metera, przedstawiciel organizacji na rzecz rozwoju wsi wskazana przez Radę Działalności Pożytku Publicznego, zwróciła uwagę na nieścisłość dot. powierzchni fizycznej wspartej w ramach działania M11 „Rolnictwo ekologiczne” (wskazana całkowita wielkość powierzchni objętej wsparciem w ramach programu jest wyższa, niż powierzchnia wsparta w roku 2020). Pan Paweł Ściański odpowiedział, że odpowiednie doprecyzowanie zostanie zawarte w Sprawozdaniu rocznym.

Następnie Pan Antoni Konopka, przedstawiciel samorządu wojewódzkiego wskazany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, poprosił o rozszerzenie informacji dot. stopnia realizacji wskaźnika celu szczegółowego 6A - miejsca pracy stworzone w ramach projektów objętych wsparciem, odnoszącego się do poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”.

Pani Joanna Gierulska, dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej, wyjaśniła, iż przez pierwsze kilka lat wdrażania PROW 2014-2020 nie było dużego zainteresowania tym poddziałaniem wśród wnioskodawców. Dopiero po wprowadzeniu odpowiednich zmian zainteresowanie wzrosło. Złożona, w ostatnich naborach, liczba wniosków o przyznanie pomocy przekroczyła alokację tego poddziałania. Pani Joanna Gierulska, podkreśliła, że realizacja tego instrumentu została również trochę spowolniona przez ogłoszony w 2020 r. stan pandemii COVID-19. Dodatkowo Pan Paweł Ściański przekazał szczegóły nt. aktualnego stanu wdrażania tego instrumentu wsparcia. Podkreślił, że wskaźnik dot. utworzonych miejsc pracy odnosi się do operacji zakończonych czyli po wypłaconej drugiej racie premii. Podsumowując, Pan Paweł Ściański powiedział, że sposób raportowania tego wskaźnika przesądza o tym, że na obecnym etapie wdrażania jego wartość jest niska.

Głos w dyskusji zabrał również Pan Wojciech Styburski, przedstawiciel Polskiej Izby Technologii i Wyrobów Naturalnych, który odniósł się do realizacji działania „Współpraca”. Zauważył, że zidentyfikowany został duży problem, który polega na tym, że ARiMR wdraża jeszcze procedury na starych zasadach, czyli podpisuje umowy na realizację projektów, z terminem zakończenia do końca 2022 r. Aby podpisać taką umowę trzeba automatycznie ograniczyć środki finansowe oraz okroić projekt o okres badawczy. Pan Wojciech Styburski wskazał również na niewydolność ARiMR

w zakresie obsługi tego działania oraz zwrócił się z prośbą o przyjrzenie się sytuacji i wprowadzenie odpowiednich usprawnień.

Pani Joanna Gierulska poinformowała, iż w związku z wydłużeniem okresu wdrażania PROW 2014-2020, sukcesywnie będzie wydłużana również możliwość realizacji projektów. Pani Joanna Gierulska powiedziała, że postęp w obsłudze wniosków w działaniu „Współpraca” jest na bieżąco monitorowany. Wyjaśniła, że jest to nowe, dość trudne działanie. Podkreśliła, że również w opinii MRiRW, powinny nastąpić pewnego rodzaju zmiany oraz usprawnienia dot. obsługi wniosków.

Pan Tomasz Kuśnierek, prezes ARiMR, dodał, że Agencja jest w trakcie reorganizacji związanej z obsługą działania „Współpraca”. Podkreślił, że jest to działanie dość skomplikowane, wymagające oceny ekspertów. Wyraził nadzieję, że w najbliższym czasie ARiMR przyspieszy z obsługą wniosków oraz powiedział, że pewne usprawniające rozwiązania zostały już przekazane do MRiRW.

Pani Joanna Gierulska dodała, że na poziomie złożonych wniosków o przyznanie pomocy wykorzystanie alokacji wynosi 260%, chętnych zatem nie brakuje. Poinformowała, iż w ramach tego działania wprowadzonych zostało wiele zmian w celu usprawnienia jego realizacji. Ostatnio wprowadzony został nowy zakres pomocy dla krótkich łańcuchów dostaw. Zmiana ta wymaga przygotowania ARiMR oraz wdrożenia odpowiednich procedur. Pani Joanna Gierulska powiedziała również, że instrument ten będzie kontynuowany w nowej perspektywie.

Pan Krzysztof Janiak, przedstawiciel Centrum Doradztwa Rolniczego, również zauważył, że zainteresowanie działaniem „Współpraca” jest bardzo duże. Podkreślił, że CDR w Brwinowie, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego oraz brokerzy innowacji bardzo intensywnie pracują, są w stałym kontakcie z ARiMR i starają się na bieżąco przekazywać informacje o zainteresowaniu oraz występujących problemach. Zaznaczył, że „Współpraca” jest trudnym działaniem. Okres oczekiwania na weryfikację wniosków jest bardzo długi i powoduje to pewne komplikacje. Wyraził nadzieję, że mimo trudności w tym działaniu, zakończymy tę perspektywę z sukcesem.

Następnie Pan Krzysztof Kwatera, przedstawiciel organizacji na rzecz rozwoju wsi wskazany przez Radę Działalności Pożytku Publicznego, zadał pytanie dot. pozycji Polski na tle innych państw europejskich, jeśli chodzi o realizację PROW 2014-2020 oraz zapytał, czy istnieją zagrożenia związane z wykorzystaniem środków finansowych.

Pani dyr. Joanna Gierulska poinformowała, że odnośnie do sytuacji Polski na tle innych państw europejskich, to jesteśmy w dole stawki. Wynika to przede wszystkim ze struktury PROW 2014-2020, który w dużym stopniu koncentruje się na działaniach inwestycyjnych, mających charakter długoletni. Państwa, które są na górze stawki większość środków w ramach swoich programów przeznaczają na działania obszarowe, charakteryzujące się większym automatyzmem w wydatkowaniu. Dodatkowo Pani dyr. Joanna Gierulska podkreśliła, że nie ma zagrożenia związanego z realizacją PROW 2014-2020, a postęp zarówno w kontraktacji, jak i w wydatkowaniu środków finansowych jest zdecydowanie zauważalny.

Po zakończonej dyskusji **Uchwała nr 214 z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia Roczego sprawozdania z wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2020** została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym została przyjęta jednogłośnie.

III. Przedstawienie informacji nt. stanu realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Pani Joanna Gierulska Przedstawiła informacje nt. stanu realizacji PROW 2014-2020 wg danych na dzień 6 czerwca 2021 r. (prezentacja została przekazana członkom KM PROW 2014-2020 po posiedzeniu).

Pani Joanna Gierulska zaprezentowała ogólne dane dot. złożonych wniosków o przyznanie pomocy, kontraktacji oraz aktualnych wydatków w ramach PROW 2014-2020. Dodatkowo Pani dyr. Joanna Gierulska omówiła szczegółowe informacje dot. wykorzystania środków PROW 2014-2020 w ramach poszczególnych działań oraz poziom realizacji zasady n+3.

Pani dyr. Joanna Gierulska poinformowała również, że zmiana PROW 2014-2020 dot. okresu przejściowego została wysłana 17 maja 2021 r. do KE i obecnie MRiRW oczekuje na oficjalne uwagi co do proponowanych zmian.

Po przedstawieniu prezentacji została otwarta dyskusja.

Pan Krzysztof Kwatera zadał pytanie dot. sposobu sprawozdawania okresu przejściowego PROW 2014-2020. Pani dyr. Joanna Gierulska, wyjaśniła, że będziemy sprawozdawać na tych samych zasadach jak dotychczas. Zasada n+3 automatycznie wydłuża wydatkowanie środków finansowych. Sukcesywnie będą zmieniane rozporządzenia dot. poszczególnych instrumentów wsparcia, jeśli chodzi o wydłużenie realizacji operacji oraz możliwości składania ostatecznych wniosków o płatność.

IV. Przedstawienie informacji o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej (PS dla WPR).

Pani dyr. Joanna Gierulska przedstawiła informacje o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej (prezentacja została przekazana członkom KM PROW 2014-2020 po posiedzeniu).

Pani Joanna Gierulska zaprezentowała informacje nt. stanu prac nad PS dla WPR oraz informacje o uwagach i postulatach zgłoszonych w trakcie konsultacji planu, które były m.in. przedmiotem dyskusji z kierownictwem MRiRW. Został również omówiony dalszy harmonogram prac nad PS dla WPR.

Po przedstawieniu prezentacji została otwarta dyskusja.

Pan Krzysztof Kwatera zadał pytanie dot. składu zespołu konsultacyjnego, poruszył również kwestię wysokości środków finansowych przeznaczonych na Leadera w PS dla WPR oraz zwrócił uwagę, że w planie brakuje wyraźnego odniesienia do celów „Europejskiego Zielonego Ładu”.

Pani dyr. Joanna Gierulska poinformowała, że spotkanie zespołu konsultacyjnego planowane jest przed udostępnieniem kolejnej wersji PS dla WPR do konsultacji publicznych. Odnosząc się do wskaźników strategii „Od pola do stołu”, Pani dyr. Joanna Gierulska poinformowała, że w drugiej wersji PS dla WPR zostanie przedstawione, jak Polska się do nich odnosi oraz jak wyglądają nasze pomysły na osiągnięcie tych wskaźników. Pani dyr. Joanna Gierulska zaznaczyła, że podane przez KE wskaźniki dot. całej Unii Europejskiej. Każde państwo członkowskie będzie miało dostosowane te wskaźniki do sytuacji jaka jest w danym państwie. Zwróciła również uwagę, że plan jest kluczowym, ale nie jedynym dokumentem, jeśli chodzi o realizację tych wskaźników przypominając, że „Europejski Zielony Ład” jest znacznie szerszym pojęciem i nie odnosi się tylko do WPR.

Następnie Pan Piotr Biały, przedstawiciel Ministra Finansów, odniósł się do kwestii montażu finansowego dla nowej perspektywy.

Pani dyr. Joanna Gierulska poinformowała, że kwestia montażu finansowego PS dla WPR jest jeszcze przedmiotem ustaleń. Podkreśliła, że proponowany udział współfinansowania krajowego na poziomie 40% odnosi się do średniego udziału środków krajowych w planie. Zaznaczyła również, że w PS dla WPR będą pokazywane montaż finansowy na poziomie poszczególnych działań, a nie jak to jest w PROW 2014-2020 jednolity, stały montaż dla całego programu. Pani dyr. Joanna Gierulska potwierdziła, że jeśli chodzi o działania samorządowe to środki samorządów województw także są środkami publicznymi.

Następnie Pan Wojciech Styburski odniósł się do kwestii konsultacji społecznych PS dla WPR, które dot. wielkości gospodarstwa preferowanego i wspieranego w przyszłym okresie programowania. Zadał pytanie, czy są ustalenia w tym zakresie oraz preferencje wynikające z procesu konsultacji.

Pani dyr. Joanna Gierulska powiedziała, że jeśli chodzi o wielkość ekonomiczną (SO), to małe gospodarstwa planujemy scharakteryzować jako gospodarstwa osiągające do 25 tys. SO, natomiast w przypadku gospodarstw większych, konkurencyjnych wielkość ta będzie ograniczona w przedziale od 25 tys. SO do 250 tys. SO. Pani dyr. Joanna Gierulska dodała, że chcemy usprawnić badanie wielkości ekonomicznej gospodarstw, zautomatyzować je z wykorzystaniem systemów informatycznych ARiMR, co powinno przyspieszyć weryfikację wniosków.

V. Sprawy różne

Ostatnim punktem posiedzenia KM PROW 2014-2020 były sprawy różne. W tym punkcie porządku obrad poruszone zostały kwestie dot. sposobu protokołowania posiedzeń KM PROW 2014-2020.

Pan Paweł Ściański poinformował, że dotychczas protokoły z posiedzeń KM PROW 2014-2020 były bardzo szczegółowe, miały formę stenogramu. Projekt protokołu po ostatnim posiedzeniu KM PROW 2014-2020, które odbyło się w dniach 16-17.02.2021 r., miał formę skróconą, podsumowywał główne kierunki dyskusji. Jednakże po uwagach członków KM PROW 2014-2020 został on rozbudowany. Pan Paweł Ściański, zwrócił się z prośbą do członków KM PROW 2014-2020 o wyrażenie swoich opinii nt. sposobu protokołowania posiedzeń.

Pani Dorota Metera wskazała, że protokół powinien być zapisem merytorycznych wypowiedzi oraz potwierdziła, że jest za utrzymaniem dotychczasowej wersji protokołu.

Pan Paweł Ściański powiedział, że będziemy starać się upraszczać protokoły, jednocześnie będziemy otwarci na propozycje uzupełnień ze strony członków KM PROW 2014-2020, tam gdzie będzie to niezbędne.

Dodatkowo Pani Joanna Gierulska zwróciła się z prośbą do przedstawicieli KE o przedstawienie informacji dot. sposobu protokołowania posiedzeń w innych krajach członkowskich. Pan Michael Pielke, przedstawiciel KE, odpowiedział, że protokół powinien odzwierciedlać stanowiska, zaprezentowane podczas posiedzenia, a poziom szczegółowości powinien odnosić się do kluczowych elementów dyskusji.

Podsumowując, Pani dyr. Joanna Gierulska powiedziała, że w kolejnych protokołach będziemy podsumowywać wypowiedzi uczestników posiedzenia oraz będziemy starali się dążyć do takiej wersji protokołu, która będzie akceptowalna dla wszystkich.

Pani dyr. Joanna Gierulska podziękowała wszystkim za udział w posiedzeniu, za dyskusję, pracę i zaangażowanie.